

Brangstant dujoms, raginama grę

Baigiantis vasarai, energetikai vis garsiau skambina pavojaus varpais. Kylančios importuojamų gamtinių dujų kainos verčia kalbėti apie laukiantį galbūt brangiausią šildymo sezoną šalies istorijoje.

Vėl Lietuvai pabrangusių gamtinių dujų kaina per tris pastaruosius mėnesius pakilo 239 litais – per 40 proc. daugiau, nei dujos brango per visus 2010 metus.

Lietuvos šilumos tiekimo įmonės už dujas liepos mėnesį mokėjo net 1721 Lt/tne, birželį – 1648 Lt/tne su transportavimo mokesčiu. Gegužę dujų kaina sudarė 1598 Lt/tne, balandį – 1482 Lt/tne su transportavimo mokesčiu. 2010 m. sausio mėnesį šilumininkai už dujas mokėjo 1248 Lt/tne, gruodį – 1414 Lt/tne su transportavimo mokesčiu.

Pastaruosius septynerius metus šilumos energijos kaina Lietuvoje kilo išimtinai dėl gamtinių dujų brangimo, kitos šilumos tiekimo sąnaudos nebrango. Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos (LŠTA) duomenimis, nuo 2005 m., kai gamtinių dujų kainos metinis vidurkis sudarė 439 Lt/tne, iki šios dienos dujos pabrango daugiau nei keturis kartus.

Kas gali pažaboti šilumos brangimą? Energetikų atsakymas tiesus ir aiškus – atsinaujinantys energijos ištekliai, kurių apstu Lietuvos miškuose ir pievose. Kitaip tariant, vietinis biokuras.

“Nebegali būti rimtesnio ženklo mūsų valstybei, kad šilumos ūkio perorientavimą nuo rusiškų dujų prie lietuviško biokuro privalo nedelsiant skelbti nacionaliniu prioritetu. Vietinio kuro plėtros skatinimu turėtų rūpintis tiek centrinės valdžios, tiek atskirų miestų savivaldos atsakingi pareigūnai”, – įsitikinęs LŠTA prezidentas Vytautas Stasiūnas.

Būtina valstybės parama

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) pirmininkė Diana Korsakaitė interviu “Veidui” yra teigusi, kad norint, jog už išteklius gyventojų mokama suma mažėtų, reikėtų diversifikuoti kurą ir gamybos šaltinius. “Savivaldybių politikai turi nuo kalbų pereiti prie darbų – diversifikuoti šildymui naudojamą kurą ar pereiti prie kitos kuro rūšies”, – sakė komisijos vadovė.

V.Stasiūno teigimu, Lietuva privalo radikaliai keisti šilumai gaminti naudojamo kuro balansą. “Dujas, už kurias šiandien kompanijai “Gazprom” mokame brangiausiai iš visų ES valstybių, privalome keisti pigiu ir ekologišku vietiniu biokuru. Tai strateginis žingsnis, būtinas siekiant stabilų šilumos

kainų”, – sakė V.Stasiūnas.

Pasak D.Korsakaitės, Vilniuje iš maždaug 27 centų už kilovatvalandę PVM sudaro 2,3 cento, pastovioji dalis – 5 centus, o 20 centų keliauja tiesiai į Rusiją už dujas.

Kainų komisija, D.Korsakaitės žodžiais, daro įtaką tik maždaug šeštadaliui kainos – pastoviajai kainos daliai (į ją įeina įrenginių nusidėvėjimas, darbo užmokestis su socialiniais mokesčiais, eksploatacinės ir kitos sąnaudos).

Energetikų vertinimu, vien šilumininkų jėgomis ir lėšomis perorientuoti šilumos ūkio prie biokuro, nedidinant šilumos kainų, neįmanoma. “Biokuro katilinių diegimas reikalauja milžiniškų investicijų. Siekiant, kad šilumos vartotojai kuo greičiau pajustų brangių gamtinių dujų atsisakymo naudą ir būtų stabilizuotos šilumos kainos, vietiniam kurui diegti būtina valstybės investicinė programa, į šią sritį būtina kreipti Europos Sąjungos fondų lėšas”, – neabejoja V.Stasiūnas.

Jo teigimu, jei didžiulės sumos būtų investuojamos tik pačių šilumos tiekimo

prie biokuro.

Vietinio kuro kaina yra daugiau kaip perpus pigesnė nei dujų ir sudaro apie 700 Lt/tne. Biokuro kaina išlieka panaši jau ne vienus metus.

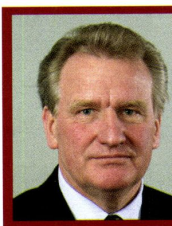
Nors Lietuvoje biokuras dukart pigesnis už gamtinės dujas, šiandien iš vietinio kuro pagaminama vos 19 proc. centralizuotai tiekiamos šilumos energijos. 76 proc. šilumos pagaminama iš Rusijos importuojamų gamtinių dujų pagrindu.

“Mūsų miškuose ir pievose apstu pigaus atsinaujinančio kuro, kuriam deginti šilumos ūkyje turime visas technologijas. Nėra nė vienos pateisinamos priežasties šį kurą be reikalo pūdyti ir leisti milijardus gamtinėms dujoms išsigyti iš Rusijos”, – įsitikinęs V.Stasiūnas.

Pasak jo, biokuro naudojimo plėtra ne tik stiprina šalies energetinę nepriklausomybę, bet ir kuria pridėtinę vertę visam Lietuvos ūkiui, tarnauja kaip nepamainomas ekonomikos stiprinimo ramentis regionuose. “Kiekvienas į biokuro rinkos plėtrą inves-

Lietuvos miškuose apstu atsinaujinančio kuro, daugiau pigesnio už rusiškas dujas

Šilumos tiekėjų asociacijos prezidentas V.Stasiūnas: “Biokuro katilinių diegimas reikalauja milžiniškų investicijų – tam būtina valstybės investicinė programa, į šią sritį būtina kreipti ES fondų lėšas.”

įmonių jėgomis, be valstybės ir ES fondų pagalbos, apmokėti kreditus ir finansuoti investicijas tektų branginant šilumą. “Tai prieštarauja siekiui mažinti dėl gamtinių dujų brangimo lyg ant mielių kylančias šilumos kainas”, – sakė V.Stasiūnas.

10 tūkst. naujų darbo vietų

Šilumos tiekėjų asociacijos prezidento vertinimu, šiandien šilumos kainos Lietuvos miestams yra nustatomos Maskvoje, ir tai tęsis tol, kol šilumos ūkis nebus pervestas

žtis į biokurą

Centralizuotai tiekiamos šilumos energijos dalis, pagaminama iš biokuro Lietuvoje ir Švedijoje (proc.)

Lietuvoje 19 Švedijoje 80

Lietuvoje centralizuotai tiekiamos šilumos energijos dalis, pagaminama iš biokuro ir gamtinių dujų (proc.)

Iš biokuro 19 Iš gamtinių dujų 76

Gamtinių dujų su transportavimo mokesčiu ir biokuro kaina Lietuvos šilumos tiekėjams liepos mėnesį (Lt/tne)

Biokuro 700 Gamtinių dujų – 1721

nei du kartus

Biokuro katilinėse pagaminama vos 19 proc. centralizuotai tiekiamos šilumos energijos

tuotas litas sugrįžta ne tik švaresniu oru, bet ir naujomis darbo vietomis, kurios šiais laikais ypač aktualios kaimo vietovėse", – teigė V.Stasiūnas.

Plečiant biokuro naudojimą, reikia naujų etatų tiek biokurui rinkti, transportuoti, gaminti, tiek naujoms katilinėms statyti, prižiūrėti ir daugeliui kitų darbų. "Gyventojams atsiranda papildomų galimybių įsidarbinti, be to, energijos gamybai nebetenka importuoti iškastinio kuro. Tai reiškia, kad pinigai nepalieka Lietuvos, o panaudojami vietoje. Toks posūkis sustiprina kiekvienos žalos vietovės ekonomiką ir užtikrina aukštesnį gyvenimo lygį", – sakė V.Stasiūnas.

Jo teigimu, jei per penkerius metus Lietuva iš biokuro gaminamą šilumos energijos dalį išplėstų nuo dabartinių 19-os iki 50 proc., iš viso būtų sukurta daugiau nei 10 tūkst. naujų darbo vietų.

Pavyzdį diktuoja lyderiai

V.Stasiūno teigimu, pavyzdžių, kokios naudos duoda biokuro naudojimas, toli

ieškoti nereikia – užtenka pasidomėti pažangiausiais Lietuvos miestų šilumos ūkiais.

VKEKK duomenimis, kovo 1 d. ma-

Gamtinių dujų kainos su transportavimo mokesčiu didėjimas balandžio–liepos mėnesiais

Mėnuo	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa
Kaina (Lt/tne)	1482	1598	1648	1721

žiausia šilumos kaina pasižymėjusių miestų dešimtuose – net devyni miestai, kurių šilumos ūkyje deginamos ne tik gamtinės dujos, bet ir biokuras. Pavyzdžiui, Tauragės gyventojams šiluma kainavo 18,65 ct/kWh, Ignalinos – 19,25 ct/kWh, Molėtų – 20,31 ct/kWh, Kelmės – 22,98 ct/kWh. Šiuose miestuose biokuras sudaro nuo 80 iki 100 proc. bendro kuro balanso.

Tarp išimtinai gamtines dujas naudojančių miestų nebuvo nė vieno, kurio gyventojai už šilumą mokėtų mažiau nei 20 ct/kWh. Pavyzdžiui, Prienų gyventojai už šilumą mokėjo 32,53 ct/kWh, Pakruojo –

30,28 ct/kWh, Joniškio – 29,59 ct/kWh, Akmenės – 26,66 ct/kWh, Anykščių – 27,81 ct/kWh, Šalčininkų – 28,77 ct/kWh.

"Teigiau ir teigsiu, kad Lietuvos valdžiai žengiant teisingu keliu, reikia linkme kreipiant investicijas ir paramą, mūsų šalis pajėgi pasivyti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo lyderius – modernias ir apie ateitį galvojančias Skandinavijos valstybes", – įsitikinęs energetikas.

Pavyzdžiu Lietuvos energetikos ūkiui galėtų tapti Švedija, kurioje iš atsinaujinančių energijos šaltinių pagaminama net 80 proc. šilumos. Tokios šalys, kaip Danija ir Švedija, iki 2050 m. numato iš viso atsisakyti iškastinio kuro šilumai gaminti.

"Tokias pat galimybes turime ir mes. Lietuvoje gamtinės sąlygos panašios į Skandinavijos šalių, o ir biokuro išteklių turime ne mažiau. Siekiant socialinės, ekonominės, aplinkosauginės naudos, laikas importuojamas gamtines dujas keisti biokuru. Tai reali ir pamatuota galimybė", – apibendrino V.Stasiūnas.

Kristina Maskolaitytė